

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. In causis 15. juncto c. Ultra trinam 55.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

In Cap. In causis 15. juncto c. Ultra trinam 55,

SUMMARI A.

1. Testium multitudinem moderatur iudex.
2. Testium trina productio tantum permessa.
3. Quarta productio quando licet petatur.
4. Quid si testes absque juramento producentis ad quartam productionem admittantur?
5. Uterior productio non admittitur post didicita aut publicata testimonia.
6. Super dictis testium post publicationem an possit disputari.

Tamet si in iudicio permittitur sit tam actori quam reo, tot, quot voluerint, testes producere, ad probandam intentionem suam, dummodo multitudo eorum effrœnata non sit, hoc est, in magnam multitudinem non excurrat, † quia tunc iudex eam moderatur, l. 1. §. i. D. h. tit. *C. c. Cùm causam 37. inf. eod.* non tamen permittitur est intra terminum productionis testium à iudice statutum actori vel reo, toties quoties voluerit, testes producere, ad eundem articulum probandum, † sed trina tantum productio testium ipsis permittitur: ut, exempli causâ, præscriptus est terminus actori vel reo, ut intra quatuordecim dies, testes suos producat, potest actor vel reus hodie aliquot testes producere, cras alios, & tertio die vel alio intra terminum rursus alios.

Uterius quarta productio testium non admittitur, nisi producentis, actor vel reus, iurejurando affirmaverit, se testium à se prius productorum testimonia non cognovisse, neque dolo malo quartam productionem petere, sed quos quartò producturus est, eorum producendorum copiam antè non habuisse, *per h. text. & in c. significaverunt 36. & c. Ultra tertiam pen. hoc tit. Nov. 90. De testib. §. quia verò & Auth. At qui semel C. De probat.* Ratio in tot productionibus testium admittendis est, quòd probationis facultas non sit coarctanda, d. l. Quoniam in fine C. De haret. in quarta verò productione non admittenda, ut infinitas evitetur, quippe iuri odiosa, l. Vide commissis 11. §. si quis alicui 10. D. De leg. 3. & l. fin. C. De sacros. Eccl. tum etiam quia ex reiteratione quartæ productionis testium præsumptio oritur adversus producentem, quòd testium antè se producturum testimonia didicere, id est, cognoverit, & sic subsequenter quos jam quartò producere intendit, subornaverit, sive intruxerit. Quare antequam quarta pro-

ductio testium admittatur, jurare debet producentis, prout dictum est antea, ad diluendam hanc præsumptionem.

Quæ ultima ratio notanda est: ex hac enim efficitur, quòd in pluribus productionibus testium, nondum tamen examinatorum per iudicem; item ubi plures productiones uno tempore factæ sunt, ita quòd producentis nondum eorum testimonia cognoverit; similiter ubi plures simul testes nominati sunt, sed postea divisi & ex intervallo producti: quarta productio minimè indulgeatur absque juramento prædicto, cum militet eadem ratio, videlicet timor subornationis testium quartò productorum. Ita eleganter hic Panorm. ex sententia Barr. in d. Auth. At qui semel C. De probationibus.

Sed fingamus, testes ad quartam productionem 4 admittos esse absque juramento producentis. Et rectè putat Panorm. hic, valere depositionem testium, nisi contradicium & appellatum sit ab adversa parte, cuius interest productionem non fieri, omisso juramento producentis; alioqui in quartam productionem consensisse, & juri suo renuntiasse censetur, l. penult. C. De pactis. Si enim adversa pars toti liti renuntiare potest, l. Postquam 4 C. d. iur. cur non item admittere potest quartam contra se productionem testium? Quare idem juris erit, si & didicita sint testimonia, ut consentiente, vel dissimulante alterâ parte nihilominus ad ulteriorem productionem testium admittatur, ob eandem rationem.

Illud verò omittendum non est, textum nostrum eâ specie audiendum esse, ubi dubium non est, producentem didicisse testimonia testium antè se producturum, nam tunc non aliter ad productionem quartam admittitur, quam si prædictum juramentum præstiterit. * Cæterum si 5 semel didicerit testimonia testium, primò, secundo, vel tertio productorum, ad nullam amplius productionem admittitur, propter merum subornationis, quæ præsumitur in quarta productione vel alia, *per text. in §. quia verò multi Nov. 90. De testib. & in d. Auth. At qui semel.* Idem est, si publicata sint testimonia, aut renuntiatum ulteriori productioni testium, c. De testibus 2. 9. in fine hoc tit. latè Andr. Gail. lib. 1. Observ. 105.

Quod autem in fine textus subjicitur, post pu- 6 blicata testium dicta publicè posse contra ea dis-

putari, quod scilicet falsò deposita sint, vel contraria, vel impertinentia, trahi non debet ad ipsas personas testium, quæ post publicata eorum testimonia amplius refutari non possunt, tamquam antè ab utraque parte probata: dum ad iuramentum admitterentur. Exceptis tribus casibus, qui habentur in *c. Praesentium*, hoc tit. Primus est, ubi pars offert iuramentum malitiæ, hoc est, quod jurare velit, se non malitiosè opponere

contra personas testium. Secundus est, si ante publicationem testimoniorum protestatus sit se reservare exceptiones suas contra testes. Tertius, si probare potest, se exceptiones suas, quas jam præterit contra testes, antea non habuisse. Quamvis in Camera imperiali praxis d. o. *Praesentium* non observetur, quæ contra personas testium etiam publicatione factâ indistinctè obijci-
tur. Gail. d. *Obfios*, in fine.

In Cap. Fraternalitatis 17.

SUMMARI A.

1. Summa & casus Cap. hujus.
2. Ordo iudicij instituentis.
3. Conclusio in causa quot modis fiat.
4. Terminus ad probandum an & quando protrahi possit.
5. Appellationis à sententia definitiva vis & effectus.
6. Exceptiones in priori instantia proposita an de novo probari possint.
7. Testis iuratus deponere debet.
8. An si iuret post depositionem valeat testimonium.
9. Nobilitas in Bohemia, Austria & Bavaria sine iuramento corporali deponunt.

Hæc Decretalis, censore Baldo hic in pr. elegans, utilis & subtilis est, cujus & sententiam ipse in hanc summam contraxit. In causa appellationis, etiam si antè in prima instantia, id est, iudicio, conclusum sit, & renuntiatum ulteriori productioni testium, licitum est super novis articulis tam alios testes, quam veteres producere. Facti species hæc fingatur. Sempronius ex causa mutui conventus à Titio adierit se huic mutuum solvisse: cujus probandi causâ testes produxit, & utrimque factâ renuntiatione ulterioris probationis, fertur sententia contra Sempronium. At hic appellat ab hac sententia, omittitque exceptionem solutionis, recurrit ad aliam exceptionem pacti de non petendo, vel iurisjurandi à se præstiti, quod nihil deberet, eamque exceptionem coram Iudice appellationis opponit Titio. Quæritur igitur, an ad probandam hanc novam exceptionem testes produci possint, non obstante renuntiatione testium in priori instantia facta. Cui respondet hic S. Pont. quod non solum Sempronius novos testes, sed & veteres, quibus ad probandam solutionem antè usus fuerat, inducere possit, præstito tamen à testibus iuramento.

Ut autem decisio hujus Cap. plenius cognoscatur, quædam aliter repetenda sunt, quoad iudicii ordinem: qui hic est, ut post citationem factam reo libellus offeratur, qui actoris petitionem contineat, *Auth. Offeratur C. De hinc contest.* Deinde præstetur satisfactio, præsertim a reo, quod in iudicio usque ad finem litis perseverabit, ne tergiversando eludat iudicium, & sed hodie *Instit. De iudicationib.* A qua tamen reus relevatur, si bona immobilia possideat, ex quibus satisfieri possit actori, l. *Sciendum* 15. D. *Qui satisfacere cog.* Tertio, ut exceptiones declinatoriæ Iudicis, hoc est, contra personam Iudicis, ante omnem actum iudiciale opponantur: aliàs censetur reus in iudicem consentire, & prorogare eius iurisdictionem, l. *fin. C. De exceptionib.* Quarto, ut fiat litis contestatio per contradictionem rei conventi, simpliciter negantis factum, quod proponit actor in libello suo. Quinto, ut post litis contestationem præstetur iuramentum calumniæ, si à parte petiti fuerit, quod scilicet actor non calumniandi animo agat; & e contra reus, quod putet se iuste resistere actori, opinione iuris sui, l. 2. *Quis iuratus.* *Id. C. De iur. jur. propter calum. juncto c. 1. §. 1. eod. tit. in 6.* Hinc sextò devenitur ad probationes, ad quas inducendas datur à Iudice dilatio *1000. tit. sup. C. in C. de dilat.* quæ elapsâ, si probationes factæ sint, potest altera pars instare, ut fiat earum publicatio, idque in eum finem, ut si forte quid sit, quod reus redarguere potest, id opponat, *c. In causis* 16. *hoc tit.* Denique ad conclusionem in causa proceditur, id est, finis imponitur omnibus probationibus. † Quæ conclusio tribus modis fit; aut per renuntiationem partium, quando dicunt se nihil amplius habere quod proponant, ac proinde se concludere in causa, idque communiter solet fieri: aut quando à lege vel statuto certus

termini.